

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

จากสมมติฐานของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ผู้เขียนได้กำหนดไว้ในตอนต้นว่า “แม้ความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 291 จะเป็นการไม่เหมาะสม และแม้ศาลจะใช้ดุลพินิจรอการลงโทษแก่ผู้กระทำผิด ก็ไม่ได้ทำให้ผู้กระทำผิดได้สำนึกในความผิดของตน อีกทั้งผู้เสียหายยังต้องดำเนินคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาด้วยตนเองเพื่อเรียกร้องสิทธิในการชดเชยค่าเสียหาย ซึ่งขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาล ทำให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยในคดีประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายไม่มีประสิทธิภาพ จึงควรที่จะนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาเสริมในคดีดังกล่าวเพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้กระทำผิด ผู้เสียหาย และชุมชนได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ช่วยบรรเทาความเสียหาย แก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำ ส่งผลให้คดีแพ่งเกี่ยวเนื่องคดีอาญาเป็นอันระงับ ช่วยลดปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาล ก่อให้เกิดความสันติสุขและความสมานฉันท์ในสังคม” นั้น สามารถแยกออกมาเป็นประเด็นในการพิสูจน์ได้ดังต่อไปนี้

1. ผลของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในปัจจุบัน สำหรับความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 291
2. การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ มาใช้ปฏิบัติกับการกระทำความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 291

จากการศึกษาวิเคราะห์ทำให้สามารถพิสูจน์และตอบในประเด็นข้างต้นได้ดังต่อไปนี้คือ

ผลจากการศึกษาทำให้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยมีมุมมองว่าการกระทำความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายเป็นความผิดอาญาต่อ

แผ่นดินและเป็นการกระทำละเมิดต่อรัฐ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยจึงมุ่งเน้นเพียงการนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ โดยไม่ได้ให้ความสำคัญต่อผู้เสียหายเท่าใดนัก ซึ่งมาตรการลงโทษทางอาญาสำหรับผู้กระทำผิดโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 291 ในภาพรวมนั้นมีทั้งการแก้แค้นทดแทน การข่มขู่ขัง การป้องกันสังคม แต่ไม่มีการแก้ไขฟื้นฟู เพื่อให้ผู้กระทำผิดได้กลับคืนมาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ทั้งที่การกระทำผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายไม่ใช่การกระทำความผิดโดยเจตนา แต่เกิดจากการที่ผู้กระทำผิดมิได้ใช้ความระมัดระวังตามวิสัยและพฤติการณ์ที่วิญญูชนพึงมีในขณะนั้น ลักษณะความผิดโดยประมาทนี้ จึงสามารถที่แก้ไขฟื้นฟูเพื่อให้ผู้กระทำความผิดปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ ซึ่งศาลเองก็ได้เล็งเห็นเช่นกัน จึงได้ใช้มาตรการทางกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 56 กับผู้กระทำความผิด ภายใต้การคุมประพฤติตามระยะเวลาที่กำหนด กล่าวคือ หากผู้กระทำผิดไม่กระทำความผิดภายใต้เงื่อนไขการคุมประพฤติ หรือ ไม่กระทำความผิดในคดีอาญาอื่น ๆ อีก ก็จะมีโทษเป็นอิสระ แต่หากมีการกระทำความผิดเงื่อนไขของการคุมประพฤติ หรือ กระทำความผิดทางอาญาอื่น ๆ อีก ก็จะถูกลงโทษ ตามที่ศาลรอลงอาญาได้ อย่างไรก็ตามแม้การคุมประพฤติจะเป็นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด แต่ก็มีใช้มาตรการหรือกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูในระดับจิตสำนึกของผู้กระทำผิด จึงอาจก่อให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำอีกได้ ทำให้ผู้กระทำผิดไม่ได้สำนึก หรือ ตระหนักในความผิดของตน การคุมประพฤติจึงเป็นเพียงเงื่อนไขหนึ่งที่ผู้กระทำความผิดต้องปฏิบัติตามเพื่อหลีกเลี่ยงโทษจำคุกเท่านั้น

ในส่วนทางด้านผู้เสียหายในคดีประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยในปัจจุบันก็ไม่ได้ให้การเยียวยา หรือ บรรเทาความเสียหายแก่ผู้เสียหายเท่าที่ควร ทั้งยังดึงผู้เสียหายออกจากระบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมของผู้เสียหายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เป็นผลทำให้ผู้เสียหายต้องฟ้องร้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องคดีอาญาเมื่อเรียกร้องค่าเสียหายที่ตนควรได้รับ ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้จึงกลายเป็นปัญหาที่ทำให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยในความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของผู้กระทำผิด ทั้งยังเป็นการเพิ่มปริมาณคดีแพ่ง (กรณีและผู้เสียหายฟ้องร้องในมูลละเมิด) อีกด้วย

จึงเกิดแนวคิดในการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาปรับใช้กับความผิดฐานประมาท เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายของไทย เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ที่เกิดขึ้น ซึ่งแนวคิดดังกล่าวเป็นการเปลี่ยนมุมมองกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแบบเดิมโดยมองว่าความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายไม่เพียงกระทำความผิดต่อรัฐเท่านั้น หากเป็นเรื่องที่กระทบต่อ

ความสัมพันธ์ของบุคคลด้วย ทุกฝ่ายที่ได้รับผลกระทบจากความผิดนี้ไม่ว่าจะเป็นผู้เสียหายก็ดี ผู้กระทำความผิดก็ดี หรือชุมชนก็ดี ต้องเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อฟื้นฟูความเสียหายให้แก่ทุกฝ่ายที่ได้รับผลกระทบ ได้กลับคืนสู่สภาพดีเช่นเดิม หรือกลับคืนสู่สภาพเดิมมากที่สุด อันเป็นการสร้างความสันติและความสมานฉันท์สู่สังคม

สำหรับการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในขั้นตอนใดของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาหลักนั้น ผลจากการศึกษาและวิเคราะห์ในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศแคนาดา ซึ่งเป็นประเทศที่มีระบบกฎหมายแบบคอมมอนลอว์และมีความชัดเจนในการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้กับความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย พบว่าแม้ทั้งสองประเทศจะมีการแบ่งแยกระดับความประมาทไว้ชัดเจน และมีการแยกขั้นตอนการกำหนดโทษออกจากขั้นตอนการวินิจฉัยความผิด ทำให้การพิจารณาความรับผิดทางอาญาของผู้กระทำผิดเป็นไปโดยสะดวกและทำให้ศาลใช้ดุลพินิจลงโทษได้ง่ายขึ้น แต่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาดังกล่าวยังคงเน้นการลงโทษผู้กระทำผิด โดยผู้เสียหายและผู้เสียหายไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการกับผู้กระทำผิด ไม่มีการแก้ไขฟื้นฟูความเสียหายหรือเยียวยาบรรเทาความเสียหายแก่ผู้เสียหาย ทั้งในประเทศแคนาดาและประเทศสหรัฐอเมริกาจึงมีการพัฒนาและนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้กับความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ซึ่งเมื่อพิจารณาเป้าหมายและความเหมาะสมของรูปแบบกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่สามารถนำมาใช้กับความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายแล้วมี 2 วิธี คือ วิธีการไกล่เกลี่ยระหว่างผู้กระทำผิดกับผู้เสียหาย และวิธีการล้อมวงพิจารณาความ โดยประเทศแคนาดาได้นำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์โดยวิธีการล้อมวงพิจารณาความ มาใช้ในกระบวนการพิจารณาคดีของศาลก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษาลงโทษผู้กระทำผิด ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการนำวิธีการไกล่เกลี่ยระหว่างผู้กระทำผิดกับผู้เสียหายมาใช้ในชั้นอัยการและศาล จึงมีความหลากหลายมากกว่า แต่ทั้งนี้ ก็ขึ้นอยู่กับกฎหมายของแต่ละมลรัฐด้วย

สำหรับประเทศไทย ในระยะเริ่มแรกของการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาระบบการปฏิบัติงานตามลำดับและมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนนั้น ควรที่จะทำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในงานคุมประพฤติ เนื่องจากด้วยแนวคำพิพากษาฎีกาของไทยในความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายส่วนใหญ่ ศาลจะใช้วิธีการคุมประพฤติอยู่แล้ว ประกอบกับสังคมไทยมีรากฐานมาจากสังคมพุทธที่มีคำสั่งสอนให้มีการอยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทร และให้อภัยซึ่งกันและกัน จึงเห็นได้ว่าการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในงานคุมประพฤติสำหรับความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

มิใช่เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นใหม่ แต่เป็นการสร้างกระบวนการยุติธรรมทางเลือกบนพื้นฐานรากเหง้าของสังคมและวัฒนธรรมไทยแต่เดิม ส่วนรูปแบบกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่นำมาใช้กับความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายนั้นควรเป็นวิธีการ ไกล่เกลี่ย เนื่องจากวิธีการล้อมวงพิจารณาความมีขั้นตอนการดำเนินมากมาย แม้จะใช้กับความผิดร้ายแรง แต่ก็ไม่ควรนำมาใช้กับผู้กระทำผิดครั้งแรก ประกอบกับทั้งชุมชนเป็นผู้กำหนดแบบให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชนและวัฒนธรรมของตน จึงเป็นการเกินอำนาจของพนักงานคุมประพฤติ

ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้กับประเทศไทยนั้นสามารถที่จะนำมาใช้ได้ ทั้งในชั้นอัยการและชั้นศาล กล่าวคือ สำหรับในชั้นอัยการนั้น ปัจจุบันประเทศไทยกำลังมีการร่างพระราชบัญญัติชะลอการฟ้อง ซึ่งร่างพระราชบัญญัตินี้ หากมีการประกาศใช้จะมีผลให้มีการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ และโดยผลของการชะลอการฟ้องดังกล่าวจะเป็นการลดปริมาณคดีที่จะขึ้นสู่ศาล ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา (รัฐไอโอวา) ก็ได้มีการนำวิธีการนี้มาใช้ โดยในชั้นชะลอการฟ้องของอัยการก็จะมีการนำกระบวนการไกล่เกลี่ยมาใช้ โดยจะระงับการฟ้องร้องผู้กระทำผิดไว้เป็นการชั่วคราวก่อน และจะจัดให้มีกระบวนการไกล่เกลี่ย ระหว่างผู้กระทำผิดกับผู้เสียหาย หากคู่กรณีสามารถตกลงกันได้เป็นผลสำเร็จ ผู้กระทำผิดจะได้รับการชะลอการฟ้องไว้ภายใต้เงื่อนไขการคุมประพฤติ หรือดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนด เมื่อผู้กระทำผิดปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดสำเร็จภายในระยะเวลาอัยการก็จะสั่งไม่ฟ้องผู้กระทำผิด อันเป็นผลให้คดีระงับ ทำให้เป็นการลดปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาลต่อไป ส่วนในชั้นศาลนั้น ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่า แนวคำพิพากษาฎีกาของไทยในความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายส่วนใหญ่ ศาลจะใช้วิธีการคุมประพฤติ โดยศาลมักมีคำพิพากษาให้รอการลงโทษแก่ผู้กระทำผิดในคดีประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย จึงสังเกตเห็นได้ว่าศาลต้องการที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด จึงเป็นการเอื้อให้ศาลสามารถนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ปฏิบัติได้โดยง่าย ซึ่งศาลสามารถนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้โดยอาศัยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 (5) ที่กำหนดให้ศาลสามารถใช้เงื่อนไขหรือวิธีการอื่นใดอันเป็นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศแคนาดา จะพบว่าประเทศแคนาดาเองก็ได้มีการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในชั้นศาล โดยอาศัยประมวลกฎหมายอาญามาตรา 717 และมาตรา 718(2)(e) แม้การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในชั้นศาลนี้จะมีได้เป็นการเบี่ยงเบนคดีหรือเป็นการระงับคดีก็ตาม (การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในชั้นศาลกลายเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาคดีของศาล) แต่ถือเป็นเหตุบรรเทาโทษอย่างหนึ่ง มีผลให้ผู้กระทำผิดและผู้เสียหายได้ปรับความเข้าใจทั้งหาข้อสรุปเพื่อการเยียวยาความเสียหายร่วมกัน ทำให้ผู้เสียหายไม่ต้องไปฟ้องร้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่อง

คดีอาญา ซึ่งค่าชดใช้ในความเสียหายดังกล่าวก็ย่อมต้องขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาล หรือแม้จะตกลงกันไม่ได้ สิ่งที่เกิดขึ้นก็ยังมีส่วนดีที่ทำให้คู่กรณีได้มีโอกาสหันหน้าเข้าหากัน ซึ่งโดยหลักการของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์นั้นมิได้มุ่งเน้นแต่เรื่องการเยียวยาความเสียหายที่เป็นตัวเงิน หรือการใช้ราคาทรัพย์สินแต่เพียงอย่างเดียว หากยังหมายถึงความเข้าใจที่ดี รวมตลอดถึงความสัมพันธ์ที่ดีในสังคมเป็นสำคัญ

แต่การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้กับความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายก็มีข้อจำกัดมิได้ใช้ในทุกรณี กล่าวคือ หากผู้กระทำผิดเป็นผู้ประมาทติดนิสัย หรือการกระทำโดยประมาทนั้นมีความเสี่ยงสูง หรือการกระทำโดยประมาทนั้นก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมเป็นอย่างมาก เช่น การขับรถแข่งกัน การขับรถแก๊ส การขับรถขณะเมาสุรา กรณีเช่นนี้ก็ไม่ควรนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ แต่ควรให้ศาลใช้ดุลพินิจลงโทษปรับอย่างสูงหรือแล้วแต่กรณีที่ศาลเห็นสมควร

นอกจากนี้ การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์สำหรับคดีประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายนี้ สามารถที่จะทำได้โดยการนำตัวแทนชุมชน ซึ่งอาจจะเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้อาวุโสของหมู่บ้าน หรือบุคคลที่เคารพนับถือของชุมชน เข้ามาช่วยค้นหาว่าการกระทำผิดเกิดขึ้นได้อย่างไร ผู้กระทำผิดจะแก้ไขได้อย่างไร และหาทางออกร่วมกันว่าผู้กระทำผิดจะบรรเทาผลร้ายแก่เหยื่ออย่างไร ชุมชนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กระทำผิด ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการคำนึงถึงความต้องการทั้งของเหยื่อ ผู้กระทำผิด และชุมชนไปพร้อม ๆ กันอีกด้วย

ดังนั้น การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้กับความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายจึงเป็นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ ช่วยป้องกันการกระทำผิดซ้ำในระดับจิตสำนึก ลดปริมาณคดีแพ่ง เปิดโอกาสให้คู่กรณีได้ปรับความเข้าใจ สร้างสันติภาพและทำความสมานฉันท์สู่สังคมอย่างแท้จริง

จากผลการพิสูจน์ในประเด็นต่าง ๆ ตามสมมติฐานดังกล่าวข้างต้น จึงสรุปได้ว่า สมมติฐานที่กำหนดไว้ในการวิจัยฉบับนี้ พบว่า ถูกต้องแล้ว

อย่างไรก็ตามในการที่จะนำเอากระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในการกระทำ ความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 291 ใ้ นั้น มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะ

จากบทสรุปที่ได้กล่าวมาผู้เขียนมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในชั้นชะลอการฟ้อง

มีความเป็นไปได้ที่จะนำมาปรับใช้กับความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ซึ่งขณะนี้มาตรการชะลอฟ้องยังคงเป็นเพียง “ร่างพระราชบัญญัติชะลอการฟ้อง” ในอนาคตจึงอาจ มีการบัญญัติให้พนักงานอัยการมีอำนาจชะลอฟ้องในความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ ความตายซึ่งจะเป็นการสอดคล้องกับระเบียบชะลอฟ้องเดิม ในมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติ พนักงานอัยการ พ.ศ. 2498 อันจะเป็นผลให้ปริมาณคดีที่จะขึ้นสู่ศาลลดลง แต่ทั้งนี้ การระบุให้ พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งให้คดีประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายได้รับการชะลอการฟ้อง นั้น ควรต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่เหมาะสม ซึ่งควรจะมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1.) แนวทางสำหรับพนักงานอัยการที่จะใช้ประกอบดุลพินิจในการชะลอการฟ้อง

1.1 ด้านผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิด กำหนดให้ผู้ต้องหาที่จะขอให้ใช้ มาตรการชะลอการฟ้องร่วมกับกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์จะต้องให้การรับสารภาพในชั้น สอบสวนและร้องขอให้พนักงานอัยการ ใช้มาตรการชะลอการฟ้องร่วมกับกระบวนการยุติธรรม เชิงสมานฉันท์ โดยผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิดต้องยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขคุณสมบัติ ที่จะ ได้กำหนดไว้ทุกประการ

1.2 ความยินยอมของผู้เสียหาย กำหนดให้ก่อนที่พนักงานอัยการจะมีคำสั่ง ชะลอการฟ้องร่วมกับกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์นั้น ผู้เสียหายจะต้องให้ความยินยอมใน การชะลอการฟ้องร่วมกับกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ดังกล่าวด้วย และกำหนดให้มีการตัด สิทธิผู้เสียหายในการฟ้องคดีอาญาหากมีการชะลอการฟ้องร่วมกับกระบวนการยุติธรรมเชิง สมานฉันท์แล้ว

1.3 กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงในเรื่องประวัติของผู้ต้องหา ลักษณะของการกระทำความผิด และเหตุปัจจัยอื่น ๆ กรณีดังกล่าวนี้ จะต้องมิใช่การกระทำโดยประมาทเป็นนิสัย(ซ้ำซาก)หรือการกระทำโดยประมาทที่เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่สังคมเป็นอย่างมาก เช่น การขับรถแข่งกัน การขับรถแก๊ส การขับรถขณะเมาสุรา

1.4 การกั้นกรงการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการโดยอัยการสูงสุด ควรกำหนดไว้ในกรณีที่พนักงานอัยการพิจารณาเห็นว่า มีเหตุให้ไม่สมควร ใช้มาตรการชะลอการฟ้องร่วมกับกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ให้พนักงานอัยการส่งสำนวนพร้อมความเห็นเสนออัยการสูงสุดเพื่อพิจารณา หากอัยการสูงสุดเห็นชอบด้วย ตามความเห็นของพนักงานอัยการให้ส่งสำนวนคืน เพื่อให้พนักงานอัยการดำเนินการสั่งฟ้องผู้ต้องหาต่อไป หากไม่เห็นชอบกับความเห็นของพนักงานอัยการ ให้ส่งสำนวนคืนพนักงานอัยการและสั่งให้ดำเนินการชะลอการฟ้องร่วมกับกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ต่อไป

2.) กำหนดให้มีมาตรการลงโทษแก่ผู้ต้องหาที่กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมประพฤติ ตามที่ตกลงกัน ในตอนที่ดำเนินกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ โดยมาตรการเบื้องต้น จะให้พนักงานอัยการเรียกผู้ต้องหามาว่ากล่าวตักเตือนหรือทำทัณฑ์บน หรือพนักงานอัยการอาจจะพิจารณาแล้วระงับการรอกการสั่งฟ้องคดีดังกล่าวไว้ ในการนี้ ให้พนักงานอัยการออกคำสั่งฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล

3.) กรณีที่มีการออกพระราชบัญญัติชะลอการฟ้องแล้ว ควรเพิ่มบทบัญญัติให้พนักงานอัยการออกคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาในคดีประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย โดยอาจเพิ่มเติมดังนี้ “ หากผู้ต้องหาได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมประพฤติ ตามที่ตกลงกันในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์อย่างครบถ้วน ภายในระยะเวลาที่พนักงานอัยการกำหนดแล้ว ให้พนักงานคุมประพฤติรายงานให้พนักงานอัยการทราบ และให้พนักงานอัยการออกคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาต่อไป ”

4.) ควรกำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขคุมประพฤติได้ในระหว่างรอสั่งฟ้อง โดยการกำหนดเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติชะลอการฟ้อง ซึ่งอาจเพิ่มเติมได้ว่า “ เงื่อนไขคุมประพฤติที่กำหนดในการชะลอการฟ้อง ถ้าในภายหลังปรากฏพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการควบคุมความประพฤติของผู้ต้องหาได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อผู้ต้องหาร้องขอ หรือพนักงานคุมประพฤติเห็นสมควร ให้พนักงานคุมประพฤติทำความเห็นเสนอพนักงานอัยการ หากพนักงานอัยการเห็นชอบด้วย ให้สั่ง

ผู้ต้องหาปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดใหม่ต่อไป ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับความยินยอมของผู้เสียหายด้วย” เพื่อความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม

2. การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในชั้นศาล

ในกรณีที่พนักงานอัยการไม่ได้ใช้มาตรการชะลอการฟ้องกับการกระทำความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย จะส่งผลให้คดีดังกล่าวขึ้นสู่ศาล ซึ่งศาลมีอำนาจที่จะนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้กับความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายได้ในกรณีที่คู่กรณีให้การยินยอม โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ มาตรา 56 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งบัญญัติว่า “ เงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรกำหนดเพื่อแก้ไข ฟื้นฟูหรือป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดกระทำหรือมีโอกาสกระทำความผิดขึ้นอีก” ภายใต้บทบัญญัตินี้ ศาลสามารถที่จะนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้กับการกระทำความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายได้ โดยศาลจะถามคู่กรณีถึงการให้ความยินยอม หากคู่กรณีให้การยินยอมแล้วศาลก็สามารถที่จะนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ได้ โดยมีพนักงานคุมประพฤติเป็นผู้ทำการไกล่เกลี่ย เนื่องจากเป็นผู้ที่รู้ข้อมูลของคู่กรณีเป็นอย่างดีและอยู่กับคู่กรณีมาตั้งแต่ต้นกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยศาลจะถือข้อมูลที่ได้เป็นเหตุบรรเทาโทษอย่างหนึ่ง แต่การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้กับคดีดังกล่าวนี้ควรมีขอบเขตการใช้ อย่างจำกัดมิใช่การกระทำความผิดโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายทุกกรณีไป กล่าวคือ จะต้องมิใช่การกระทำโดยประมาทเป็นนิสัย(ซ้ำซาก)หรือการกระทำโดยประมาทที่เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่สังคมเป็นอย่างมาก เช่น การขับรถแข่งกัน การขับรถแก๊ส การขับรถขณะเมาสุรา เป็นต้น ซึ่งผลของการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในชั้นศาลนี้ แม้จะไม่ได้มีผลทำให้คดีเป็นอันระงับก็ตาม แต่ก็เป็นการสร้างความเข้าใจและฟื้นฟูความเสียหาย ซึ่งควรจะได้มีการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลด้วย ถือเป็นมาตรการทางเลือกหนึ่งของศาล